

Drogpolicy och handlingsplan för Sundsvalls gymnasium

Drogpolicy

På Sundsvalls gymnasium arbetar vi för att alla elever ska ha rätt till en skolmiljö fri från droger. Användning av tobak, alkohol och andra substanser kan innebära försämrad hälsa, studiemotivation/resultat och arbetsmiljö både för den enskilda eleven men också för andra elever och personal på skolan. Även möjlighet till fortsatta studier och framtida yrkesliv kan påverkas negativt. Därför arbetar vi aktivt och genom samarbete med elever, vårdnadshavare, skolpersonal, socialtjänst och polis verkar vi för en drogfri miljö på våra skolor. Vi tror på ett gemensamt förhållningssätt och samverkan mellan skolorna.

Denna policy och upprättade rutiner är ett stöd för att främja hälsa, förhindra tillbud och olyckor samt motverka nyrekrytering av elever till drogmissbruk. Den bygger på forskning, beprövad erfarenhet och nu gällande lagstiftning.

Definition av droger

En drog är en substans som är sinnesförändrande och/eller beroendeframkallande. Med droger avses tobak (omfattar även e-cigarettor och vattenpipa), alkohol, narkotika, dopningsmedel, läkemedel som missbrukas och preparat som sniffas/boffas

Sundsvalls gymnasiums mål är:

- att verka för en hälsosam och trygg arbetsmiljö fri från droger
- att minska andelen elever som använder tobak, alkohol, narkotika och dopningsmedel
- att undanröja droganvändning som hinder för måluppfyllelse
- att förebygga ohälsa, förhindra tillbud och olyckor i skolan som en följd av droganvändning

Främjande arbete som blir viktiga skyddsfaktorer är:

- att skapa goda relationer med elever, föräldrar och samarbetspartners
- att ha ett bra bemötande som bidrar till trygghet och gemenskap
- att elever ska ha hög närvaro i skolan och goda kamratrelationer
- att ha en väl implementerad drogpolicy

Förebyggande insatser

Inom gymnasieskolan ska ett systematiskt drogförebyggande arbete bedrivas.

Förebyggande systematiskt arbete:

- Alla medarbetare ska ha god kännedom om skolans drogpolicy och tillhörande handlingsplaner.
- Alla medarbetare uppmärksammar signaler som kan vara tecken på droganvändning hos elever, exempelvis hög frånvaro, förändrat beteende eller förändrat umgänge.
- Information och diskussion om droger och dess skadeverkningar, attityd- och värderingsdiskussioner sker i undervisningen enligt läroplanens riktlinjer.

- Hälsosamtal med eleverna i åk 1 då bland annat samtal kring alkohol, tobak och narkotika sker.
- Elever som använder tobak erbjuds rökslutarsamtal av skolsköterskorna.
- Elever och vårdnadshavare ges vid varje skolstart tydlig information om skolans drogpolicy.
- Rökförbudet inom skolområdet aktualiseras vid mentorstid, personalträffar och samverkansmöten. Detta är en arbetsmiljöfråga som berör alla.
- Information om skolans rökförbud och drogpolicy skall även inkluderas vid inskrivningssamtal med nyanlända elever.
- I samarbete med polisen kan skolans lokaler genomsökas med narkotikahund.

Samarbete med polisen

Sundsvalls gymnasium samarbetar med polisen i frågor som gäller säkerhet och droger i skolmiljön. Polisen kan bl.a. göra eftersök av narkotika med hjälp av hundar. Det finns olika orsaker till varför polis söker efter narkotika i en skolmiljö. Nedan förklaras två exempel på detta som även visar på tydliga skillnader vad gäller syftet med eftersöket.

Eftersök vid konkret misstanke om brott

Eftersök med hund av narkotika kan bero på misstanke om narkotikabrott där polisen har konkreta omständigheter som pekar på att det hanteras narkotika i en specifik skola. Polisen inleder då en förundersökning och fattar inom ramen för beslutet om att genomföra en husrannsakan i syfte att leta efter narkotika. Ofta finns en eller flera misstänkta personer som husrannsakan riktar sig mot. Denna form av eftersök syftar konkret till att styrka alternativt avfärda en befintlig misstanke om brott.

Eftersök i förebyggande syfte

I syfte att förebygga brott kan polisen med hjälp av sina narkotikahundar genomföra ett eftersök. Detta för att underlätta skolans mål att vara en drogfri plats, fri från narkotika. Syftet med söket är inte att upptäcka brott, utan att förebygga att brott sker. Att skola kan använda sig av eftersök i förebyggande syfte går att läsa i populärversionen av skolans drogpolicy som lämnas till elever och vårdnadshavare. Tanken är alltså att risken för att polisens hundar upptäcker eventuell förvarad narkotika ska avskräcka elever att hantera narkotika på skolan.

- Eftersöket sker på skolledningens initiativ.
- Eftersöket sker under tid då eleverna inte vistas i skolans lokaler.
- Eftersöket biträds av minst vaktmästare eller liknande funktion med tillgång till alla utrymmen som ska sökas igenom. Skolledningen är välkommen att delta men inget krav från polisens sida.

Beslut om förundersökning och husrannsakan i exempelvis ett elevskåp kan bli aktuellt vid brottsförebyggande eftersök om hundarna markerar och hundförarna gör bedömningen att misstankegraden når skälig misstanke om narkotikabrott.

Vad säger lagarna?

Skollagen

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga

personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsställande individer och medborgare.

Läroplanen

Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektor ansvar för att eleverna får kunskaper om bland annat riskerna med tobak, alkohol, narkotika och andra droger.

Kursplaner för specifika kurser och del 1 och 2 i läroplanen beskriver att undervisningen ska behandla centrala innehåll som till exempel droger, missbruk och beroende.

Avstängning av elev sker enligt Skollagen, kapitel 5:17.

Avstängning i de frivilliga skolformerna

17 § I gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna får huvudmannen besluta att helt eller delvis stänga av en elev om:

1. eleven med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av elevens måloppfyllelse och kunskaper,
2. eleven stör eller hindrar utbildningens bedrivande,
3. eleven utsätter någon annan elev eller av utbildningen berörd person för kränkande behandling, eller
4. elevens uppförande på annat sätt inverkar negativt på övriga elevers trygghet och studiero.

Huvudmannen får besluta att ett beslut om avstängning ska gälla omedelbart. Om det kan antas att någon av förutsättningarna för avstängning enligt första stycket 2-4 är uppfyllda och beslutet är nödvändigt med hänsyn till elevernas trygghet och studiero, får rektorn besluta om omedelbar avstängning. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut enligt tredje stycket skollagen. *Lag (2015:482)* .

Tobakslagen

Rökning är förbjuden i lokaler som är avsedda för barnomsorg, skolverksamhet eller annan verksamhet för barn och ungdomar samt på skolgårdar.

Narkotikastrafflagen

Det är straffbart att anskaffa, förvara, använda samt bjuda ut narkotika till försäljning.

FN:s barnkonvention

Skolan är skyldig att skydda barn och ungdomar från droger.

Arbetsmiljölagen

Föreskriver att skolan ska ha en bra arbetsmiljö och är skyldig att förebygga ohälsa och olycksfall bl a orsakat av alkohol och narkotika.

Socialtjänstlagen

Skolan har skyldighet att anmäla till socialtjänsten om en elev använder eller misstänks använda narkotika eller andra droger.

Rektor anmäler ärendet till socialtjänsten i enlighet med socialtjänstlagen 14 kap 1§.

14 kap. Anmälan om och avhjälpande av missförhållanden m.m.

1 § Följande myndigheter och yrkesverksamma är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa:

1. myndigheter vars verksamhet berör barn och unga,
2. andra myndigheter inom hälso- och sjukvården, annan rättspsykiatrisk undersökningsverksamhet, socialtjänsten, Kriminalvården, Polismyndigheten och Säkerhetspolisen,
3. anställda hos sådana myndigheter som avses i 1 och 2, och
4. de som är verksamma inom yrkesmässigt bedrivna enskilda verksamheter och fullgör uppgifter som berör barn och unga eller inom annan sådan verksamhet inom hälso- och sjukvården eller på socialtjänstens

område.

De som är verksamma inom familjerådgivning är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om att ett barn utnyttjas sexuellt eller utsätts för fysisk eller psykisk misshandel i hemmet. Myndigheter, befattningshavare och yrkesverksamma som anges i första stycket är skyldiga att lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av ett barns behov av stöd och skydd.

Om anmälan från Barnombudsmannen gäller bestämmelserna i 7 § lagen (1993:335) om Barnombudsman. Lag (2015:982) .

Handlingsplan i arbetet för en drogfri arbetsmiljö

Implementeringsplan för drogpolicy

- Genomgång av policyn för all personal skall ske en gång om året och finnas med i arbetslagens årshjul.
- Policy och handlingsplan läggs ut på skolans hemsida samt på V-klass.
- Arbets- och ämneslagen planerar verksamheter och aktiviteter med och för eleverna inom schemat och pågående kurser under läsåret utifrån drogpolicyn.
- Information om skolans drogpolicy ges till föräldrar vid föräldramöte i åk 1 och till alla elever vid läsårets start. En populärversion delas ut alternativt skickas hem tillsammans med välkomstbrevet inför skolstart.
- Elever som påbörjar studier senare under läsåret ska få information av sin mentor
- Årlig revidering av policyn.

Det här gäller för våra skolor:

Tobak

Rökning inklusive e-cigarett är förbjuden i och i anslutning till våra lokaler och i verksamhet som sker i vår regi.

Vid tobaksanvändning

- Alla, såväl elever som personal ska ta personligt ansvar för att tobakslagen följs samt agera aktivt genom tillsägelse när någon överträder den.
- Skolhälsovården erbjuder hjälp och stöd till tobaksstopp.

Alkohol, sniffning och boffning

Det är förbjudet att förvara och förtära alkoholhaltiga drycker eller uppträda alkoholpåverkad i och i anslutning till skolans lokaler och i verksamhet som sker i skolans regi (t ex studieresor). All hantering och bruk av preparat avseende sniffning/boffning är förbjuden och klassas som missbruk.

När elev misstänks vara påverkad av alkohol, sniffning och boffning

- Den som misstänker att elev är påverkad kontaktar omgående rektor och/eller elevhälsan.
- Är eleven <18 år kontaktas polis, vårdnadshavare och socialtjänst/öppenvård. Rektor gör polisanmälan och ansvarar för att anmälan till socialtjänsten görs enligt SoL 14 kap. 1§. I samråd med elevhälsan bedöms vilka åtgärder som skall vidtas. Rektor kan också initiera beslut om avstängning.
- Eleven tas hand om på lämpligt sätt och aviseras från skolan om denne är uppenbart påverkad. Eleven hämtas från skolan av vårdnadshavare om eleven är omyndig. Skolan ansvarar för att eleven kommer hem på ett säkert sätt.
- Är eleven myndig gör rektor anmälan till polis och socialtjänst/öppenvård. I samråd med elevhälsan bedöms vilka åtgärder som skall vidtas. Insatser bör göras för att motivera till kontakt med anhöriga. Rektor kan initiera beslut om avstängning.
- Rektor ansvarar för att åtgärdsplan upprättas i samverkan med eleven och i de fall denne är omyndig även med vårdnadshavare. Åtgärdsplanen skall innehålla:

- Hur skola och vårdnadshavare håller kontakt (om eleven är <18 år)
- Förutsättningar för fortsatt skolgång (närvaro, tider, lokal, stöd och redovisning av drogtest)
- Samtalskontakt med kurator på skolan erbjuds
- Om medgivande att bryta sekretess godkänns
- Tidpunkt för uppföljningssamtal

Narkotika

All hantering och bruk av narkotika är förbjuden. Med narkotika avses såväl olagliga narkotikaklassade som ej narkotikaklassade substanser för berusning, dopningsmedel och icke ordinerade läkemedel.

Vid oro för att elev använder narkotika

Misstanke om narkotikamissbruk kan baseras på att personal får information av elev eller att personal genom egna iakttagelser fått misstankar. Ofta kan det handla om en känsla av att det inte står rätt till med en elev, men att konkreta bevis saknas.

- Alla medarbetare vid skolan informerar omgående rektor/ elevhälsan vid oro för att en elev använder narkotika/dopningsmedel.
- Rektor/elevhälsan kallar elev för samtal (och eventuellt även instans som erbjuder stöd och behandling) Vårdnadshavare kontaktas av rektor/elevhälsa om eleven är <18 år, detta efter att eleven själv fått möjlighet att berätta för sin vårdnadshavare. Är eleven >18 år kontaktas eventuellt vårdnadshavare i samråd med eleven.
- Eleven erbjuds att lämna urinprov för drogtest*
- Eleven skall då informeras om att testet är ett led i bedömningen av den aktualiserade misstanken. Kontrakt (bil.1) angående drogtest upprättas och skrivs under av elev, (vårdnadshavare om elev <18 år) samt rektor. Vårdnadshavare kan även lämna muntligt medgivande. Eleven informeras om att rektor och även mentor vid behov får information om testresultatet.
- Om drogtestet är positivt ansvarar rektor för att orosanmälan till socialtjänst görs och kontakt tas med öppenvård. Rektor bedömer om eventuell polisanmälan ska göras. Om eleven är >18 år bör insatser göras för att motivera till kontakt med anhöriga.
- I samband med anmälan till socialtjänsten erbjuds eleven/vårdnadshavare lämna medgivande att bryta sekretess så att skolan kan få information om att eleven lämnar drogtest och deltar i socialtjänstens åtgärder, allt för att eleven ska kunna fullfölja sin skoltid på bästa sätt.
- Om medgivande inte finns ska ändå skriftligt svar på drogtest lämnas till rektor/elevhälsan, i syfte att visa att eleven är drogfri och kan återgå till praktisk undervisning eller APL.
- Elev som lämnar positivt prov eller inte vill lämna ett prov kan stängas av från praktiska moment och APL.
- Rektor ansvarar för att åtgärdsplan upprättas i samverkan med eleven och i de fall denne är omyndig även med vårdnadshavare. Åtgärdsplanen skall innehålla:
 - Hur skola och vårdnadshavare håller kontakt (om eleven är <18 år)
 - Förutsättningar för fortsatt skolgång (närvaro, tider, lokal, stöd och redovisning av drogtest)

- Samtalskontakt med kurator på skolan erbjuds
- Om medgivande att bryta sekretess godkänns
- Tidpunkt för uppföljningssamtal

Vid oro över att **flera** elever använder narkotika

- Vid misstanke om drogmisbruk för flera elever bör dessa konfronteras vid samma tidpunkt men inte gemensamt.

När elev misstänks vara påverkad av narkotika

- Den som misstänker att elev är påverkad kontaktar omgående rektor och/eller elevhälsan.
- Eleven tas hand om på lämpligt sätt.
- Är eleven <18 år kontaktas polis, vårdnadshavare och socialtjänst/öppenvård. Rektor gör polisanmälan och anmäler till socialtjänsten enligt SoL 14 kap. 1§. I samråd med elevhälsan bedöms vilka åtgärder som skall vidtas. Rektor kan också initiera beslut om avstängning.
- Är eleven >18 år gör rektor polisanmälan och anmäler till socialtjänsten och tar kontakt med öppenvård.. I samråd med elevhälsan bedöms vilka åtgärder som skall vidtas. Rektor kan initiera beslut om avstängning.
- Rektor ansvarar för att åtgärdsplan med kontrakt om drogtestning (bil 1) upprättas i samverkan med eleven och i de fall denne är <18 år även med vårdnadshavare.
- .Åtgärdsplanen skall innehålla:
 - Hur skola och vårdnadshavare håller kontakt (om eleven är <18 år)
 - Förutsättningar för fortsatt skolgång (närvaro, tider, lokal, stöd och redovisning av drogtest)
 - Samtalskontakt med kurator på skolan erbjuds
 - Om medgivande att bryta sekretess godkänns
 - Tidpunkt för uppföljningssamtal

*Drogtest

Ett övervakat drogtest kan utföras av skolhälsovården, socialtjänsten eller polisen. Rektor ansvarar för att vårdnadshavare kontaktas i de fall eleven är < 18 år. Rektor ansvarar för vidare planering.

Det går inte att tvinga någon till provtagning. Endast polisen har sådana befogenheter och då endast i mycket speciella fall. Polis genomför drogtest vid tydliga tecken, vilket kan utgöras av fysiska tecken på drogmisbruk alternativt innehav av droger eller drogrelaterad utrustning. Polis kan även reagera efter tips om missbruk. Polis utgör inte ett alternativ att kontakta om elev inte samtycker till drogtest.

Vid innehav och/ eller langning på skolan

- Att inneha och langa alkohol, narkotika och dopningsmedel är kriminella handlingar. Langning till personer under 20 år är en kriminell handling. Elev som på skolan ertappas med sådan handling blir oavsett ålder omedelbart anmäld till polis och socialtjänst av rektor/elevhälsan. Rektor kan initiera beslut om avstängning.